

95 jaar De Mussen: verheffing voor het hele gezin

Al bijna een eeuw is buurthuis De Mussen een baken voor minderbedeelde kinderen en hun ouders in de Schilderswijk. Het gedachtegoed van oprichter Jaap de Bruin levend houden, gaat echter niet zonder slag of stoot.

Door Judith Eykelboom

Bertus de Wolff (91) denkt dat zijn geliefde buurthuis De Mussen z'n naam te danken heeft aan de armste vogeltjes die ten tijde van de oprichting, 95 jaar geleden, leefden rond de krotten in de Schilderswijk; ze aten de kruimels van de straat. De Wolff was als kind zelf 'een Musje'. De zevende telg uit een gezin van veertien, met een vader die omkwam in de oorlog, kreeg bij De Mussen waar zijn hardwerkende moeder geen geld en tijd voor had. "Vroeger was er voor arbeiderskinderen niks. Mensen die in de steun liepen, konden toch geen speelgoed betalen. Wij sliepen soms met zijn drieën in een bed. Zo was het gewoon. Toch heb ik ondanks de armoede een goede jeugd gehad."

Stralend vertelt De Wolff dat hij dat te danken heeft aan De Mussen - en aan oprichter Jaap de Bruin. Op het clubhuis kreeg hij onderricht in natuur en kunst, volgde hij sporties en kreeg hij in de oorlog zelfs iedere dag een warme maaltijd. "Ik was een sportjongetje." Maar ook werden jongens zoals hij klaargestoomd voor een praktisch vak als timmerman, zodat ze op hun veertiende een baan konden krijgen. Vanaf zijn zesde was De Wolff elke avond te vinden bij De Mussen. 's Zomers werd er een kamp georganiseerd op de Veluwe: het Mussennest. Daar ontmoette hij zijn vrouw Toos. "Toen we terugkwamen uit Otterlo vroeg ik haar om een keertje uit te gaan." Hij lacht. "Zoemen? Dat was er helemaal nog niet bij. We gingen naar Scheveningen, waar toevallig vuurwerk was. Na ons trouwen woonden we eerst een paar jaar bij mijn schoonmoeder in, tot we eindelijk een huisje konden krijgen in de Jan Steenstraat."

Bleekneusjes

'Meester De Bruin', aanvankelijk door de Schilderswijkers gewantwoord omdat hij er zelf niet vandaan kwam, was zo volhardend in het verheffen van 'de bleekneusjes', zoals de arbeiderskinderen werden genoemd, dat hij uiteindelijk de harten van iedereen in de wijk won. Voor zijn werk werd hij benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau en hij won hij als enige Nederlander de Albert Schweitzerprijs. De Wolff: "We gingen met bussen naar Amsterdam om de prijsuitreiking bij te wonen. We waren zo trots dat we hebben zitten huilen in de zaal - en we waren echt geen jongens die zomaar een traantje lieten. Hij was een genie, zo'n man komt maar eens in de honderd jaar voor. Hij kwam voor de arme jeugd op. En hij had allure: je was als kind doodstil als hij een verhaal vertelde."

De stellen die elkaar bij De Mussen hadden leren kennen, organiseerden zich in de Jong geerdude Oud-Mussen (J.O.M.-ers), en bleven de rest van hun leven het buurthuis verbonden. De Wolff werd zelfs be-

Bertus de Wolff is al zijn hele leven aan De Mussen verbonden. Foto: Eveline van Egdorn

'Al die Mussen zijn met elkaar getrouwd'

stuurslid. Directeur Nicoline Grötzebauch: "Al die Mussen zijn met elkaar getrouwd. Tot een aantal jaar geleden kwamen ze hier nog iedere week klaverjassen. Nu zijn ze bijna allemaal overleden." Ook Toos is twee jaar geleden gestorven. De Wolff kan er nog steeds niet aan wennen dat hij alleen is. "We waren haast 64 jaar getrouwd. Ze was een flinke vrouw."

Saamhorigheid

Hoewel De Wolff, die nu in Loosduinen woont, zijn oude wijk mist, her-

kent hij de buurt ook niet meer te rug. "De saamhorigheid onder elkaar heb je nu niet meer. De mensen waren meer één, de wijken van vroeger en nu kun je niet met elkaar vergelijken. Bij de stadsvernieuwing kregen de bewoners andere huizen toegewezen met de afspraak dat ze terug konden naar de wijk. Maar de huren van de krotwoningen waren heel laag. Toen de huren twee keer zo hoog werden, konden de meesten dat niet meer opbrengen. Een groot gedeelte is niet meer teruggekeerd."

Toch kampt de wijk nu met soortgelijke problematiek. Grötzebauch: "Nog steeds is de Schilderswijk een arme, naar binnen gekeerde wijk die bovenaan allerlei lijstjes staat waar je niet wilt staan; 74 procent van de inwoners is ziek. En zodra het beter gaat, trekken mensen weg. Maar het is ook gezellig. Er is sociale controle, mensen letten op elkaar en zorgen voor elkaar."

Voor De Mussen, dat z'n 95-jarig bestaan viert, is er nog steeds een belangrijke rol weggelegd, stelt Grötzebauch. "Vóór de coronacrisis kwamen hier tweeduizend mensen per week over de vloer." De 'verheffing' betreft nu niet alleen kinderen. "We hebben de ontwikkeling van het hele gezin als uitgangspunt. Met moeders werken we aan persoonlijke ontwikkeling; naalles, voedingsondersteuning, fietsles. We werken met de participatieladder. De eerste stap is iemand uit haar isolement halen, door bijvoorbeeld

'Als vrouwen meer zeggenschap krijgen, lift dat de wijk enorm op'

een cursus aan te bieden. Dan gaan ze vrijwilligerswerk doen, waarvoor we een werkplaats hebben opgericht. Een mentor begeleidt ze vervolgens bij het vinden van werk. Eerst in de wijk, in de eigen leefomgeving. We hebben echt gezien dat het zo werkt. Als vrouwen meer zeggenschap krijgen, lift dat de wijk enorm op. Mensen willen zich ontwikkelen. Maar als jou nooit verteld is wat je kan of je weet het niet, waar droom je dan van?"

Zelfstandig

In tegenstellingen tot andere zorginstellingen en buurthuizen is De Mussen altijd zelfstandig gebleven. Dat ging en gaat niet zonder slag en stoot. Daarom doet het buurthuis een beroep op de gemeente. Grötzebauch: "We krijgen net zoveel subsidie als in 2003. Wel hebben we een eenmalige gift gekregen van de gemeente van drieënhalve ton. Daar zijn we uiteraard blij mee, maar het lost niet het structurele probleem op. Over het tekort voeren we nog overleg met de gemeente, we hebben er vertrouwen in dat we eruit komen en dat het probleem wordt opgelost." Ook De Wolff heeft vertrouwen in een goede afloop: "We hebben al zo vaak moeten knokken. Tot de Raad van State aan toe, en dat hebben we ook gewonnen. De gemeente zou trots moeten zijn dat De Mussen het zware werk overneemt dat ze eigenlijk zelf zou moeten doen."